

1. Giriş

2012 yılında yürürlüğe giren 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu, ülke genelinde iş sağlığı ve güvenliği alanında bilinç düzeyini arttırmayı hedeflemiştir. Çalışan sağlığının korunması artık bir lüks değil, tamamen çalışan personelin genel hakkı olarak kabul edilmektedir. Bu kanun aynı zamanda Türkiye’de özellikle çalışan sağlığının korunmasının yanında afet planlamalarının da eksikliği yönünde çalışılması konusunun da ön plana çıkmasını sağlamıştır. Özellikle sürekli acı ve yıkıcı afetlerin yaşandığı ülkemizde, afet planlaması, afet öncesi, esnası ve sonrası çalışmaların üzerine çalışılması gerektiği bilinmektedir. Yaşanan afetlerde bazı kuruluşların sürekli olarak hizmet vermesi gereklidir, bu kuruluşların başında da hastaneler yer almaktadır. Hastaneler bilindiği üzere halka kesintisiz hizmet vermekte ve olası bir afet durumunda da ayakta kalmaları ve yine kesintisiz hizmet vermeleri beklenmektedir. Dolayısıyla diğer tüm kuruluşlara nazaran alınması gereken önlemlerin hastanelerde artırılması ve yapılan tüm çalışmaların titizlikle yürütülebilir olması gerekmektedir. Hastanelerin özellikle afetler yaşandıktan sonra yaşanabilecek karışıklıklar ve yoğunluklara karşı organize olması gerekmektedir. Olası bir afetten sonra ilk 72 saat hastaneler yani sağlık hizmeti sunucularının herhangi bir yardım almaksızın kendi kendilerine yeterli olabilmeleri gerekmektedir. 18 Haziran 2013 tarihinde Resmî Gazetede yayınlanan Acil Durumlar Hakkında Yönetmelik gereği tüm kurum ve kuruluşlarda oluşturulması gereken acil durum planları hazırlanmalı ve acil durum ekipleri belirlenmesi zorunluluğu getirilmiştir. Sağlık hizmeti sunan hastaneler için, afet ve acil durumlarda daha öznel uygulamalara ihtiyaç duyulduğundan;

¹ Öğr. Gör., İstanbul Medipol Üniversitesi, Meslek Yüksekokulu, İş Sağlığı ve Güvenliği Pr.,
e-mail: aalkanat@medipol.edu.tr

Yasal düzenlemelerin uygulanması, uygulamaların yerine getirilmesinin sağlanması, afet esnası ve sonrasında toplumun uğrayabileceği tüm zararları azaltma yönünde büyük ve önemli bir adım olacaktır. Özellikle de hastaneler gibi afet esnasında zarar görmemesi gereken kurumların, ilk 72 saat kendi kaynaklarıyla, kendini kendilerine yeterli olabilmelerini sağlayabilmek açısından bu planlamaların hayata geçirilmesi büyük önem arz etmektedir. Daha inşaat aşamasından başlanarak olabilecek tüm yapısal riskler dikkate alınmalı ve sonrasında yapısal olmayan risklerin de en aza indirgenerek afet riskleri bertaraf edilmelidir.

KAYNAKÇA

- AFAD. (Erişim Tarihi; 01.03.2023). Açıklamalı Afet Yönetimi Terimleri Sözlüğü: <https://www.afad.gov.tr/aciklamali-afet-yonetimi-terimleri-sozlugu> adresinden alındı
- Burstein, J. L. . (2006). The myths of disaster education. *Annals of emergency medicine*, s. 50-52.
- Büyükkaraçıgan, N. (2016). Türkiye’de Yerel Yönetimlerde Kriz Ve Afet . *Selçuk Üniversitesi Sosyal Ve Teknik Araştırmalar Dergisi*, s. 195-219.
- Djalali, A., Carenzo, L., Ragazzoni, L., Azzaretto, M., Petrino, R., & Della, C. (2014). “Hospital Disaster Preparedness Predict Response Performance During a Full-scale Exercise? A Pilot Study. Italy: Prehosp Disaster Med.
- Dursun, R., Görmeli , C. A., Görmeli , G., Öncü, M. R., Karadaş, S., Berktaş, M., & Şehitoğulları, A. (2012). Disaster Plan of Hospital and Emergency Service in the Van Earthquake. *JAEM*, s. 86-92.
- EMSA, C. E. (2006). *Hospital Incident Command System Guidebook*.
- Enginol, İ. (2000). Doğal Afetler ve Sağlık Kurumlarında Kriz Yönetimi. *Yüksek Lisans Tezi*. İstanbul: Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Anabilim Dalı.
- Erkal, T., & Değerliyurt, M. (2009). Türkiye’de Afet Yönetimi. *Doğu Coğrafya Dergisi*, s. 147-164.
- HAP Uygulama Yönetmeliği. (2015, Mart 20). TC. Resmi Gazete 29301.
- Hogan, D., & Burstein, J. (2002). Basic Physics of Disaster, *Disaster Medicine*. 3-9.
- Howard, B., Daniel , R., & Lisa , S. (2014). *Hospital Incident Command System Guidebook*. Colifornia Emergency Medical Services Authority(EMSA).
- İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu, 6. (2012, 06 20). İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu. Resmi Gazete .
- İşyerlerinde Acil Durumlar Hakkında Yönetmelik. (2013, 06 18). 28681 Sayılı Resmi Gazete .
- İTÜ, İ. T. (2002). *Afet Yönetiminin Temel İlkeleri Kurs Kitabı*. İSTANBUL: İTÜ Press.
- İzmir İl Sağlık Müdürlüğü, A. (2005). Hastane Afet Yönetim Planı. İzmir .
- Kadioğlu, M. (2008). Küresel İklim Değişikliğine Uyum Stratejileri. *Kar Hidrolojisi Sempozyumu Bildiri Kitabı* (s. 69-94). içinde Erzurum: DSİ 8. Bölge Müd. Yay.
- Kavari, S., & Mobaraki, H. (2012). Survey of disaster preparedness of hospitals at Shiraz University of Medical Science. *HealthMed*, s. 1987-1993.

- Laskowski-Jones, L. (2016). Concepts of Emergency and Disaster Preparedness. *Medical-Surgical Nursing Patient-Centered Collaborative Care*.
- Mehta S. (2006). Disaster and Mass Casualty Management in a Hospital: How Well Are We Prepared? . *J Postgrad Med*, s. 89-90.
- National Disaster Management Authority. (2016). *National Disaster Management Guidelines Hospital Safety*. New Delhi.
- OSHA. (2005, Erişim Tarihi; 01.03.2023). Best Practices for Hospital-Based First Receivers of Victims from Mass Casualty Incidents Involving the Release of Hazardous Substances.: <https://www.osha.gov/sites/default/files/publications/osha3249.pdf> adresinden alındı
- OSHA. (Erişim Tarihi 01.03.2023). <https://www.osha.gov/emergency-preparedness/getting-started> adresinden alındı
- Özmen & ark. (2005). Afet Yönetimi ve Afet İşleri Genel Müdürlüğü. *Deprem Sempozyumu*, s. 23-25.
- Rodoplu , Ü., & Ersoy , G. (2005). *Hastane Afet Planı*. Ankara: Ünsal Yayınları.
- Sarık, M. E. (2019, Haziran). Hastane Afet ve Acil Durum Planının Eğitim ve Tatbikatlarla Uygulanabilirliğinin Belirlenmesi. *Yüksek Lisans Tezi*. Gümüşhane.
- Sarp, N. (1999). Sağlık Hizmetlerinde Afet Yönetimi. *Deprem Araştırma Enstitüsü Bülteni*, s. 81.
- Schultz, C., Koenig, K., & Noji, E. (2002). *“Disaster Preparedness.” Rosen’s Emergency Medicine: Concepts and Clinical Practice*. USA: Mosby, St. Louis.
- Stephen, W. (1999). Requirements For An Effective Project Risk Management Process. *Project Management Journal*, s. 37-43.
- T.C. Sağlık Bakanlığı. (2015). *Hastane Afet ve Acil Durum Planı (HAP) Hazırlama Kılavuzu*. Ankara.
- TAMP. (2014, Erişim Tarihi; 03.03.2023). https://www.afad.gov.tr/kurumlar/afad.gov.tr/e_Kutuphane/Planlar/TAMP.pdf adresinden alındı
- TC. Sağlık Bakanlığı . (2015). *Hastane Afet ve Acil Durum Planı Hazırlama Kılavuzu*. Ankara.
- Tekeli Yeşil, S. (2017). Sağlık Afet Ve Acil Durum Planlarında Genel Yaklaşımlar ve Ülkemizde Kullanılan Planlar. *Türk Halk Sağlığı Dergisi*, 233-244.
- Türkiye Acil Tıp Derneği. (2005). *Hastane Afet Planına Giriş Kursu Kurs Kitapçığı*. İzmir.
- UNISDR. (2017). *Annual Report 2017*.